UZCE
uzbek exchange

2023 YIL I CHORAK YAKUNLARI BO‘YICHA “O‘ZRVB” AJ BOZORLARI SHARHI

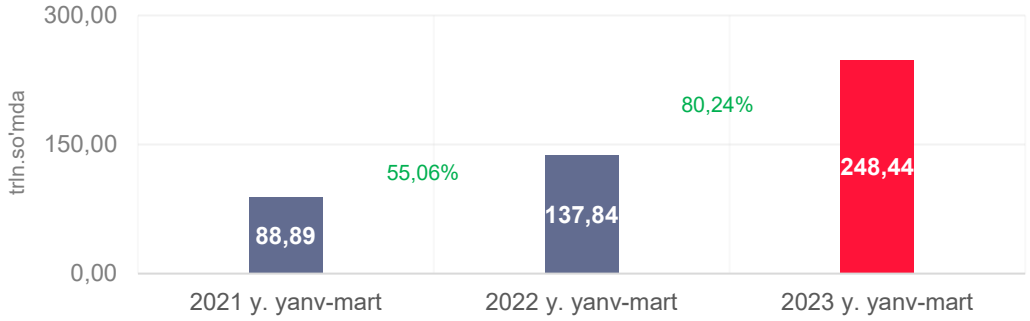


@uzrvb_uz @uzrvbinfo @uz_ce_

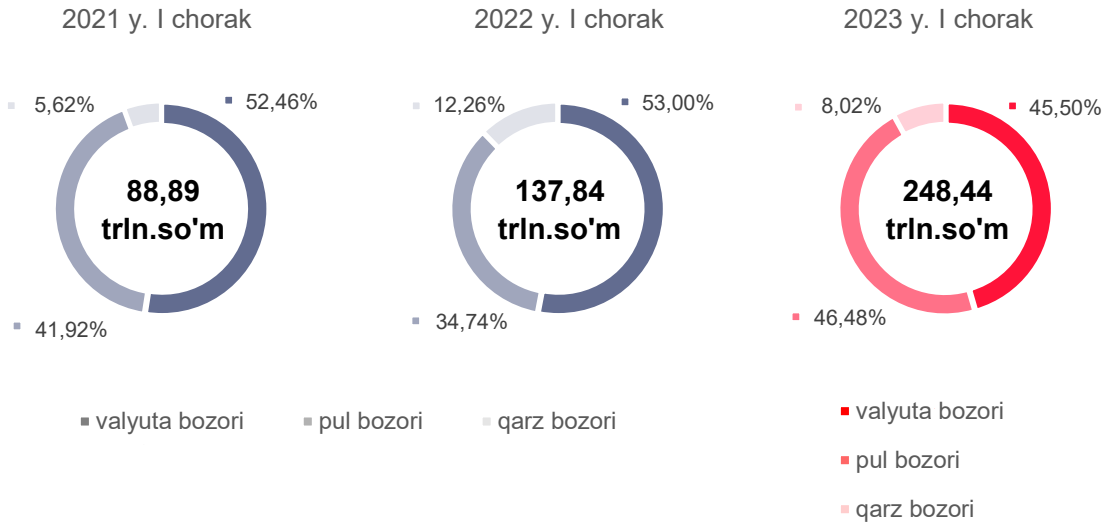
2023-yil 1-chorak yakunlari bo‘yicha “O‘zbekiston Respublika valyuta birjasi” AJ (O‘zRVB) bozorlari sharhi

2023-yilning birinchi choragida O‘zRVBda umumiy savdo hajmi **248,44 trillion so‘mni** tashkil etdi va o'tgan yilning shu ko'rsatkichiga nisbatan o'sish 80,24 foizga teng bo‘ldi.

O'zRVBda savdolar umumiy hajmi



O‘zRVB bozorlarining savdolar umumiy hajmidagi ulushi

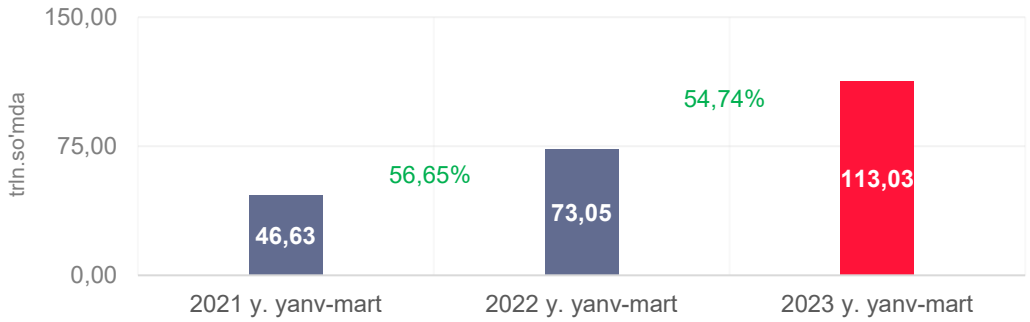


Valyuta bozori

O'zRVB valyuta bozorida USD/UZS, EUR/UZS, RUB/UZS va CNY/UZS valyuta juftliklari bo'yicha spot operatsiyalar, shuningdek valyutaviy svop operatsiyalari amalga oshiriladi.

2023-yil boshidan buyon valyuta bozoridagi savdolarning umumiy hajmi **113,03 trillion so‘mni** tashkil etdi va o‘tgan yilning mos ko‘rsatkichiga nisbatan o‘sish 54,74 foizga (73,05 trillion so‘m) teng bo‘ldi. Shu bilan birga, valyuta bozoridagi bitimlar ulushi umumiy savdo hajmining 45,50 foizini tashkil etdi.

Valyuta bozoridagi savdo hajmining qiyosiy dinamikasi



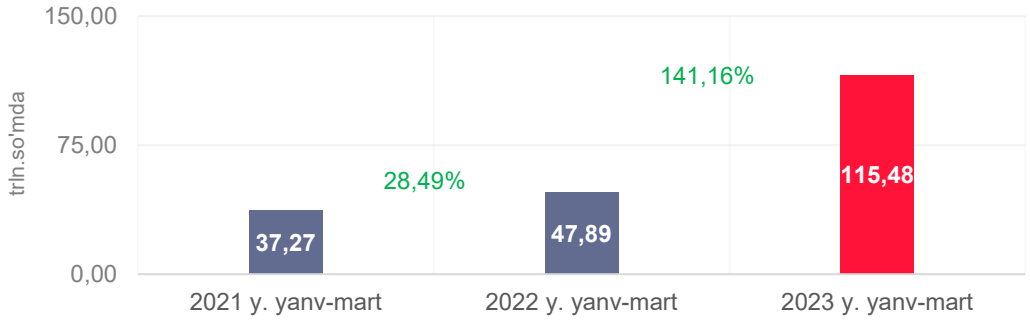
Pul bozori

O‘zRVB pul bozori 1 kundan bir yilgacha muddatga mablag‘larni joylashtirish/jalb qilish bo‘yicha banklararo operatsiyalar, shuningdek, tijorat banklaridan bo‘sh pul mablag‘larini jalb qilish bo‘yicha Markaziy bankning depozit auksionlarian tashkil topgan.

2023-yilning yanvar-mart oylarida pul bozoridagi savdolarning umumiy hajmi **115,48 trillion so‘mni** (*74,32 trln. so‘m – banklararo pul bozori, 41,16 trln. so‘m – Markaziy bankning depozit auksionlari*) tashkil etdi va o‘tgan yilning mos ko‘rsatkichidan (47,89 trln. so‘m) 2,4 barobarga oshdi.

Pul bozoridagi bitimlar ulushi O'zRVBdagi savdolar umumiy hajmining **46,48 foizini** tashkil etdi, bu esa ushbu bozorga yetakchilik qilishga imkon berdi.

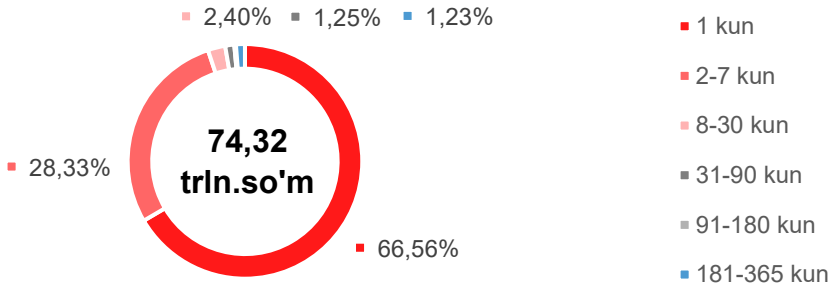
Pul bozoridagi savdolar umumiy hajmining qiyosiy dinamikasi



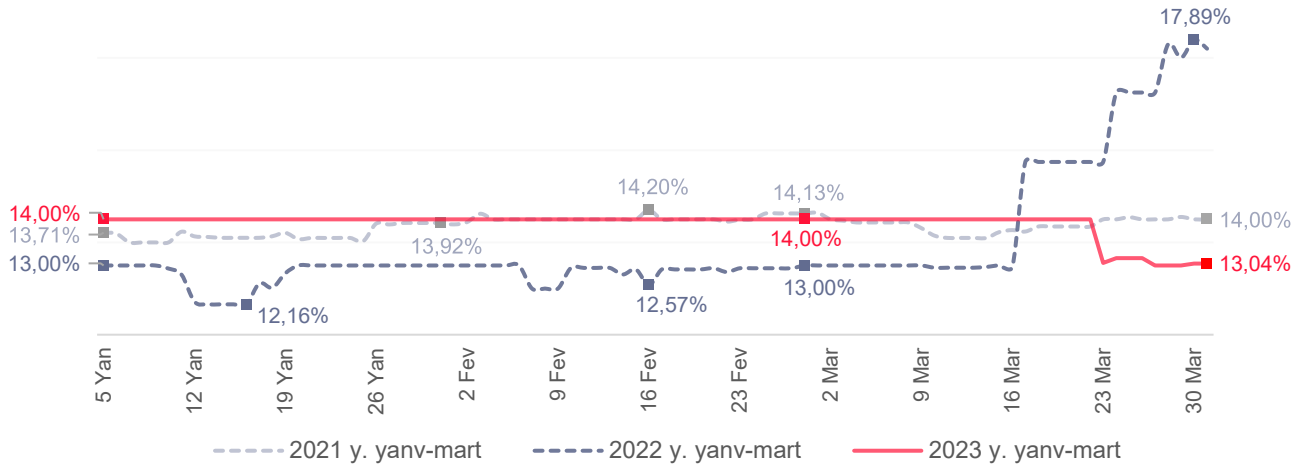
Hisobot davrida banklararo pul bozorida 74,32 trln. so‘mlik bitimlar tuzildi/ Joylashtirish/jalb qilish muddati bir haftagacha bo‘lgan depozitlar 70,52 trln.so‘mni yoki bozor umumiy hajmining 94,89 foizini, shu jumladan bir kunlik (overnayt) depozitlari 49,47 trln. so‘mni, yoki umumiy hajmning 66,56 foizini tashkil etdi.

Qolgan bitimlar umumiy hajmi 3,80 trln.so‘m yoki umumiy hajmning 5,11 foiziga teng bo‘ldi.

Standartlashtirilgan davrlar bo'yicha 2023 yilning birinchi choragida banklararo pul bozori



“1 kun” muddatga joylashtirilgan (jalb qilingan) depozitlar bo‘yicha o‘rtacha daromadlilik



Mazkur davrda Markaziy bankning depozit auksionlarida tuzilgan bitimlar hajmi 41,16 trln. so‘mni tashkil etdi va daromadlilik Markaziy bankning asosiy stavkasi yaqinida shakllandi.

Qarz bozori

O‘zRVBning qarz bozorida davlat qimmatli qog'ozlari (DQQ) - Moliya vazirligi obligatsiyalari va majburiyatlari, shuningdek, Markaziy bank obligatsiyalari bilan savdolar amalga oshiriladi.

Joriy yil 1-fevraldan boshlab ushbu bozorda market-meykerlar faoliyati yo‘lga qo‘yilib, “ASIA ALLIANCE BANK” ATB, “O‘zsanoatqurilishbank” ATB, “Ipak yo‘li” AITB, “Turonbank” ATB, shuningdek, “Xalq banki” ATB market-meyker maqomiga ega bo‘ldi. Tegishli dasturga muvofiq, market-meykerlar oldi-sotdi kotirovkalarini shakllantirish orqali DQQ ikkilamchi bozorida likvidlikini ta’minlash majburiyatini o‘z zimmasiga oladi.

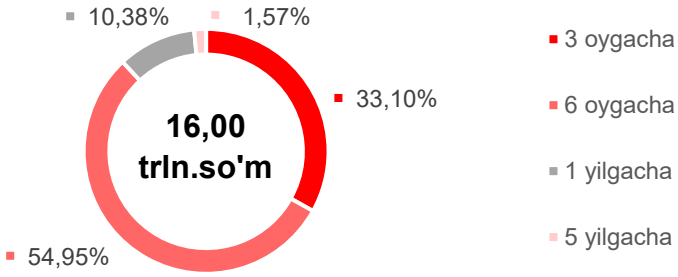
Dastur MM-GB STANDARD, MM-GB MEDIUM i MM-GB PREMIUM maqomlarni o‘z ichiga qamrab olgan. Bunda, tanlangan maqom qanchalik yuqori bo‘lsa, market-meyker ikki tomonlama kotirovkalar va spredning tor koridori (mos ravishda 0,3%, 0,28% va 0,26%) e’lon qilinadigan va saqlab turiladigan passiv bitimlar hajmi va DQQ chiqarishlarining minimal soni bo‘yicha ko‘proq majburiyatni o‘z zimmasiga oladi.

Bundan tashqari, joriy yil 14 fevraldan boshlab O‘zRVB platformasida DQQ T+2 hisob-kitob rejimida joylashtirib kelinmoqda.

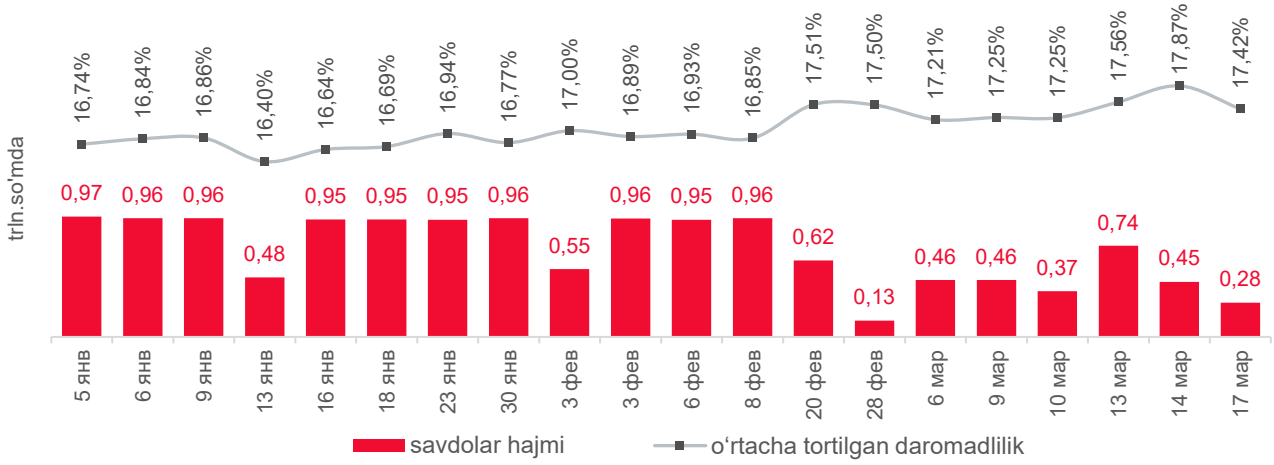
Ushbu rejim doirasida auksionda sotib olingan DQQ bo‘yicha yakuniy hisob-kitoblar bitimlar tuzilgan kundan keyingi ikkinchi savdo kunida amalga oshirilishi belgilangan (bitimlar tuzish uchun mablag‘larni oldindan deponentlash talab qilinmaydi), bu esa savdo ishtirokchilari uchun o‘z pul mablag‘larini samarali va oqilona boshqarish imkonini beradi.

Hisobot davrida DQQ birlamchi bozorida 16,00 trln. so‘mlik qimmatli qog‘ozlar joylashtirildi, bu 2022 yilgi mos ko‘rsatkichga (14,85 trln. so'm) nisbatan 1,15 trln. so'm ko‘pdir.

2023-yilning 1-choragida DQQning muomala davri bo‘yicha joylashtirilishi



2023-yilning yanvar-mart oylaridagi birlamchi auksionlar natijalariga ko‘ra, bozordagi ulushi yuqori bo‘lgan qisqa muddatli DQQ bo‘yicha o‘rtacha tortilgan daromadlilik 16,40 foizdan 17,87 foizgacha o‘zgarib turdi.



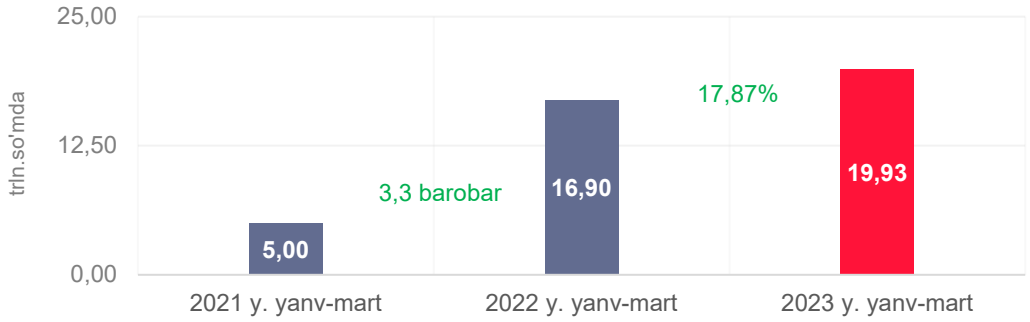
Hisobot davrida DQQning ikkilamchi bozorida tuzilgan bitimlar hajmi **2,06 trln. so‘mni** tashkil etib, o‘tgan yilgi mos ko‘rsatkichga (1,97 trln. so‘m) nisbatan 0,09 trln.so‘mga ko‘paydi.

Shuningdek, hisobot davrida 1,87 trln. so‘mlik REPO bitimlari tuzildi. Ma'lumot uchun, 2022 yilning mos davridagi ko‘rsatkich 0,09 trln.so‘mga teng bo‘lgan.

Hisobot davrida DQQ bozoridagi savdolarning umumiy hajmi **19,93 trln. so‘mga** teng bo‘lib, 2022 yilgi mos ko‘rsatkichga (16,90 trln. so‘m) nisbatan 17,87 foizga ko‘proq bo‘ldi.

Qarz bozorida tuzilgan bitimlarning umumiy savdolar hajmidagi ulushi **8,02 foizni** tashkil etdi.

Qarz bozorida savdolar umumiy hajmining qiyosiy dinamikasi



2023-yil 31-mart holatiga O‘zRVB depozitariysining hisob registrlarida nominal qiymati bo‘yicha saqlanayotgan DQQ hajmi o‘tgan yilgi mos ko‘rsatkichga nisbatan 76,91 foizga oshgan bo‘lib **27 067,17 mlrd. so‘mni** tashkil etdi.

Shuningdek, 2023 yil yanvar-mart oylarida muomala davri kesimida muomala muddati bir yilgacha bo‘lgan DQQ ulushi ko‘proq bo‘ldi.

O‘zRVB depozitariysida hisobga olingan joylashtirilgan DQQ hajmi

mlrd.so‘mda

Muomala davri	2022 yil 31 mart holatiga	2023 yil 31 mart holatiga	O‘zgarish
3 oygacha	10 048,22	4 500,00	-55,22%
3 oydan 6 oygacha	1 775,41	12 711,43	615,97%
6 oydan 1 yilgacha	1 457,02	4 657,52	219,66%
1 yildan 5 yilgacha	2 009,16	4 888,22	143,30%
5 yildan 10 yilgacha	10,00	310,00	3000,00%
Jami	**15 299,81**	**27 067,17**	**76,91%**

2023 yil 31 mart holatiga emitentlar kesimida O‘zRVB depozitariysida hisobga olingan joylashtirilgan DQQ hajmi

mlrd.so‘m

Muomala davri	Moliya vazirligi	Markaziy bank	Jami
3 oygacha	0,00	4 500,00	4 500,00
3 oydan 6 oygacha	6 711,43	6 000,00	12 711,43
6 oydan 1 yilgacha	4 657,52	0,00	4 657,52
1 yildan 5 yilgacha	4 888,22	0,00	4 888,22
5 yildan 10 yilgacha	310,00	0,00	310,00
Jami	**16 567,17**	**10 500,00**	**27 067,17**

Derivativlar bozori

Mazkur bozorda hisob-kitobli fьyucherslar, ya'ni bitim tuzilgan kundagi spot kursi va bitimning oxirgi kundagi kursi o‘rtasidagi farq to‘lab berilishi belgilangan shartnomalar savdosi joriy etilgan. Fyuchers shartnomalari bilan savdolar ikkitomonlama uzluksiz (metching) usulida “Rhombus derivatives” savdo platformasida amalga oshiriladi.

Hisobot davrida derivativlar bozorida 0,5 mln. AQSh dollarlik 500 ta valyuta fyuchers shartnomasi tuzilgan.

O‘zRVB - respublikaning eng yirik va ko‘p funksiyali birja platformasi, savdo maydonlari, hisob-kitob va kliring tizimi hamda depozitariyni o‘z ichiga olgan noyob integratsiyalashgan tizim bo‘lib, valyuta, pul va muddatli bozorlarda, shuningdek, davlat qimmatli qog‘ozlari bozorida birja savdolari tashkilotchisi hisoblanadi.